Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES

Google Livres

L. Luciani Samosateni Dialogi qui infra scripto carmine suis nomibꝰ explicãtur. ad comendã linguã, & facundię cultum nanciscẽdum, oppido q̃ aptissimi.

Vitus Vuerle[illegible]

Lucius exultos placid[illegible]monę lꝛ
Explicat in uarijs [illegible]tior ipse, libris
In qbꝰ est uirtꝰ, [illegible]na, Scipio, sic Palinurꝰ
Et simul Hes[illegible]ulei, nomina clara, ducis.
Optim[illegible]tor, uates celeberrimus idem
[illegible]ttera & arbitrio, uersat ubiq; suo
Rusticus es, quid ni? si non uirtutibꝰ ultro
Eximiis docti, commoneare, uiri.

τελοσ.

Lipsiæ, apud Melchiorem Lottherũ.

4

BIBLIOTHECA
REGIA
MONACENSIS

LVCIANI SCIPIO INTERLOCVTORES, ALEXANDER, HANNIBAL, MINOS, SCIPIO,

Libyce, me decet pręponi, melior q-
o dē sū. HA. Immo vero me. ALE. Iudicet ergo Minos, q sp iustissim⁹ iudex est habit⁹. MI. Qui es tu? ALE. Hic est Hannibal Carthaginēsis, ego aūt Alexāder Philippi Regis fili⁹. MI. Per Iouē utriq; glorioſi, ſed qua de re uobis altercatio eſt? ALE. De pręſtantia. dicit ēm is ſeſe meliorē, q̄ ego, ducē exercit⁹ fuiſſe. ego uero nō hoc ſolū. ſed oīibus ferme qui ante meā ætatem fuere in re militari p̄ſtātiorē me fuiſſe affirmo. MI. Dicat ergo vterq; p parte uirili, tu o Libyce prius ioquar. HA. Vnū hoc me iuuat, ut & hic ſermonē greçū didicerim, ut neq; etiā hac in re Alexāder me ſupet. Illos maxie laudis dignos puto, q quū parui a pricipio fuere, ppria virtute ad magnā gloriā euaſere, potēteſq; facti & pricipatu digni viſi ſūt. Ego cū pauc⁹ qbuſdā Heſperiā primū iuadēs, quū ſubcō. ſul eſſem optim⁹ a fratre iudicatus, maximis reb⁹ idone⁹ viſus ſum, tū Celtiberos cœpi, gallos deuici & quū magnos mōtes tranſmigraſſem omnē, Heridanū trāſcurri, multaſq; ciuitates euerti, & planā

Italiã subiugaui, & vsq; ad suburbia Romana grassatus sum. Totq; vno die Romanos occidi, vt eorũ annulos modiis mẽsurari oportuerit, & ex cadaueribus pontes fluminibus fecerim, atq; hæc oñia pegi, nec Amonis dictus filius, neq; deum me fingens, aut matris insomnia narrans, sed me hominẽ fatebar, pugnabamq; cõtra duces magna prudentia, contra milites magna audacia, atq; fortitudie præditus. Non aduersus Medos aut Armænios, q̃ anteq; quispiam sequatur, fugiunt, facileque cuiq; audenti victoriam tradunt. Alexander vero patris regni successor, & id fortunæ quodam impetu ampliauit, qui cum vicerit illum miserum Dariũ apd Susim & Arbellas victoria cœpit, antiquam ex patre consuetudinem omittens, delabi non turpe putauit, seseque ad Medorum delicias inuitari libenter tulit atque in conuiuiis amicos interemit. Quibus quum morerentur auxiliari conatus est. Ego autem patriæ æque dominatus sum, quæ quum mẽ reuocaret hostiũ magna classe aduersus Lybiã nauigante parui, continuoq; me hominẽ priuatum dedi, & damnatus æquo animo rem tuli. Quæ quidem ego barbarus natus, omnisq; græcorũ disciplie

næ expers,& neq; Homerum,vt hic,edidici,neque Aristotele magistro eruditus,sed solum mea natura optima sum vsus.Hæc quidem sũt quib⁹ me meliorem Alexandro esse puto.Si vero ea causa mihi hic preferẽdus est, q; caput eius diademate ornauerit,id deorum forsan apud Macedones est, non tamen ob id p̃stantior hic videatur generoso duce,& viro, q; mẽtis sentẽtia,magis q̃; fortũa est vsus.ML. Hic em̃ orationẽ neq; ingenerosam, neq; vt libycũ decebat,dixit.Tu vero Alexander quid ad hæc inquis? AL.Oportet quidem o Minos homini,adeo temerario, nihil respondere.Solum em̃ te nomẽ satis edocere potest,qualis ego Rex, qualis hic latro nauibus fuerit.Aduerte tñ an parũ ipsum superauerim.Adolescens adhuc rem aggressus regnũ obtinui,& de patris mei interemptorib⁹ vltus sum. Atquũ Thebas subuertissem, toti græciæ terror fui ab ea dux electꝰ,neq; dignũ putaui Macedonum regno me contentum esse, quod pater reliquerat,sed totũ terrarũ orbem sperans,durũq; putans nisi rerum omniũ dñs factus essem, paucos quosdã mecũ agẽs in Asiam me traduxi,& ducem Theogonium magna pugna vici.Lidiã, Ioniã & Frigiã cœpi, &

tandē quæcunq; transierim subiūgans veni ad ipm locū, ubi darius me expectabat, infinitos exercit⁹ agens. Post hæc o Minos nescis q̄t ad vos vno die mortuos miserim? Dicit em̄ Charō, tūc sibi scaphā insuffeciſſe, sed ligna q̄dā adiungēs illorum plures trāsportaſſe, atq; hæc ꝓfeci me periculis opponēs, & in pugna vulnerari nō timēs. Et vt quæ apd̄ Tyrū & Arbellas gesta sunt omittā, vsq; Indos veni atq; oceanū mei regni tronū feci, & illorū hoim elephātes habui. Porū vero meū captiuū coegi, & scytas homies certe nō spernēdos subiugaui. Tanaim suptransiens magna equitū pugna vici, ac amicos meos remuneraui. De inimicis vtus sum. Si vero ꝗde⁹ homibus videbar parcendū, illis erit. Nam rerū magnitudine, vt tale aliquid de me crederent, inducti sunt, tandē mors me regem occupauit. Hic vero Hannibal apud Prusiam Bitiniū exulauit, vt crudelissimo & pessimo homini cōueniēs erat. q̄ vero Italos vicit omitto dicere, nam non virtute, sed malicia atq; perfidia & dolis id peregit, nunq̄ vero alicuius claritudinis aut iusti memor, sed quoniam q̄ delicioſe vixerim vituperauit, oblitus mihi esse videtur eorū quæ apud Capuā admiserit. Ibi em̄ mu-

ſieribus deditus eſt,& voluptatibus is vir mirabi-
lis per belli tempus inſeruiebat, ego quoq; ea quæ
ſub occidente ſunt parua quidē putans, niſi uerſus
orientē me impuliſſem, quid magnificum perfeciſ-
ſem, ſed nō digna mihi viſa ſunt illa ꝓtra quæ pug-
naſſem, in climata redii dūm me fatentia. Nam Ita-
liam atq; Libyam ditiōi meæ adiungens, vſq; ga-
des facile iuiſſem. Iam dixi, tu quoq; o Minos iudi-
ca, hæc quidē e multis ſatis ſint. SCI. Non niſi me
prius audias o Minos. MI. Quis tu vir optime es?
aut vnde q̄ hiſce claris ducibus te conferre audes?
SCI. Italus Scipio Roman⁹. MI. Audiendus quip-
pe es. SCI. Ego o Minos hęc nō dicam, ne p̄ferri ve
lim, nunq̄ equi nutuſce generis honoris auidus fui,
ſed ſemper eſſe q̄ videri malui, nec quod iſti vtriq;
fecerūt, in me laudando, alios vituperē, iam puero
mihi omne vitiū diſplicuit, & bonis artib⁹ a primis
annis deditus, hūanitatiq; inſeruiens, ſcire ſolum
turpe putabā, ſed opere ſemper perficere, quicquid
magnificū a maioribus natu, aut literis didiciſſem
conatuſſum. Ita adoleſcens vixi, vt maxima patriæ
ſpes fuerim, quæ illam fruſtrata nō eſt. Nam quū
ſenatus maximo timore an eſſet patria relinquen-

da ꝓsultaret, vix iuuenis quũ ei ætati non liceret, in medios senes ꝓsilii, & stricto ense patriæ hostẽ me habiturũ, ꝓfiteor eũ, qui deserendæ patriæ sentẽtiã ꝓtulerit. Quare vix quartũ & vigesimũ annũ agẽs, dux electus, non cum magno exercitu, versus Carthaginẽ iui, atq; Hannibalẽ secutus uici, atq; eum in turpem fugã cõuerti. et deuicta Carthagine nõ rei fœlicitate elat⁹ sum, eundẽ me amici, eundẽ me pria post victoriã habuit. Diuites vero i bonis amicꝫ eẽ putaui, nõ in auro. Nã per quattuor & quinquaginta annos, quib⁹ vixi, nihil vnq; emi aut vendidi, ex foro quoq; nunq; diuertissem, nisi quẽpiã mihi aliq; mõ amicũ feciſſem, & vt mercatorib⁹ pecũias lucraristudiũ est. Ita mihi, vt adipiscerer hoies omi metallo ꝓstãtiores, cura erat. Quid⁹ qualis fuerim Titus Liuius, ceteriq; historici testari pñt. At ex Carthagine reuersus triumphũ egi, censorq; fact⁹ sum Aegyptũ, Syriã, Græciã percurri. Iterũq; absens consul electus bellũ maximũ confeci, & Numantiã euerti, atq; alia egi. Nunq; me aut in ꝓsperis eleuãtẽ fortũa, aut in aduersis opprimentẽ vidit, quin tãta animi liberalitate vsus sum, vt quũ grandis dominus esse potuerim, moriẽs quattuor & vigiti solũ

libras argenti reliquerim. Illud nō tacebo, ſcilicet me nunq̄ iniuſtū, aut crudelē fuiſſe, aut alicui⁹ generis voluptate corruptum. Et hæc: ut in principio dixi: nō ea rōne q̄ p̄ferri velim retuli, ſed graue erat non monſtrare, vt eſt, Romanos oīi genere virtutum cæteras gentes ſuperaſſe. Itaq̄ vt viuus pro patria pugnaui, patriæq̄ pietatem mihi & rebus cæteris prætuli, ſic nunc apud te o Minos, p patria hæc dicta ſunt. MI. Per Iouem o Scipio, & recte, & vti Romanū decet loquut⁹ es. Itaq̄ diſciplia militari, rebuſq̄ bellicis hiſce æqualē, aut te p̄ſtantiorē ſciam⁹, te præferendū cenſeo, & Alexander ſecundus ſit, & tertius Hannibal, nec hic quidē ſpernendus eſt.

LVCIANI SCAPHIDIVM LOCVTORES, CHARON, MERCVRIVS, MENIPPVS, CARMOLAVS, LAMPICIVS, DAMASIAS, CRATON, MICO, PHILOSOPHVS, CHARON.

VDite quo quidē pacto noſtra ſe negotia habeāt, parua em̄ (vt videtis) ac vet⁹ nobis eſt nauicula, rimiſq̄ fatiſcit, ac fluctuū impulſione naufraga eſt. Vos vero nōnulli ſimul aduēitis, plurima quiſq̄ ſecū deferētes. Si er-

go his cum rebus Scapham aſcẽdetis, vero poſtmodũ vos pœnitebit, maximeq; qſqs nare ignorabit. Quo itaq; conſilio tute nauigem⁹ ego vos docebo, nudos omniũq; vacuos rerũ igredi quoſcũq; oportet, ac cũcta ſupflua in ripa deponere. Hoc itaq; mõ noſtri capax vix erit nauicula. Quare o Mercuri hoc tibi de cetero ſit curæ, p̃ter nudatos rerũq; omniũ vacuos, neminẽ admittere, in ip̃o ſtans itroitu, pepla aliaq; (vt dixim⁹) facito quẽcunq; deponere agnoſce, & recipe, ſed nudos ingredi coge. MER. Perpulchre dicis, ſic enim faxo, ſed quis nam eſt is prior? ME. Ego ſum Menippus, at vide o Mercuri peram, baculumq; in lacum proieci, ac pallã minime tuli. MER. Aſcẽde Menippe oĩm fortiſſime, primũq; apud nautã locũ tene, quo poſſis omnis ituerier. Quis eſt hic alter? CAR. Carmeli⁹ Magarẽſis amore ſp̃ditoſ affect⁹, cui⁹ duorũ talentũ vnicũ fuit oſculũ. MER. Hunc deſere decorẽ, labia, oſcula comã p̃pexã, oriſq; ruborẽ, ac vultus nitorẽ, o factũ bene, igredere iam. Sedq; eſt alter purpurea veſte indutus, caputq; diademate precinctus? LAM. Ego ſũ Lãpici⁹. MER. Tot tãtaq; veniẽs tecũ fers. LAM. Decet ne o Mercuri hominẽ Regẽ nudũ ad-

uenire? MER. Regem? minime mortuũ vero potius, quare his te exue. LAM. En gazam abiicio. MER. Et insolẽtiã, atq; seuitiã abiicias o Lampici, hæc em̃ sua grauitate nostrũ submergerẽt phaselũ. LAM. Sic faxo, sed saltem diadema p̃cede, ac vestẽ regiam habere. MER. Nequaq̃, hãc etiam p̃tinuo depone. LAM. Fiat, nunq̃d vis aliud? nũc reb⁹ omnibus (vti vides) sum exutus. MER. Crudelitas, temeritas, iniuria, iracundia, & alia huiusmodi sunt deponenda. LAM. Nudus iam nudus sum. MER. Ergo ascẽde, sed tu tam pinguis, tantaq; carne sufful⁹. DA. Damasias athleta. MER. Videre videor te in palestrꝫ exercitatũ eẽ. DA. Ita, sed me admitte nudũ venientẽ. MER. Nudus venis tanta carne refertus? ea est deponenda, nam vnico dũtaxat pede hoc nostrꝫ submergeres Scaphidiũ, hęc quoq; coronatiões, p̃coniaq; sũt abiiciẽda. DA. Profecto nũc q̃dẽ sum nud⁹, atq; aliis par mortuis. MER. Sic esse magꝫ decet, igredere iã. Et tu Cratõ has abiice opes, luxuriã pariter ac mollitiẽ, tecũ ista ne deferas mõumẽta, nec nõ tuorꝫ auctoritates maiorꝫ desere, Itẽ & gen⁹ & gloriã tuæ liberalitatis, famã populare, p̃terea simulacra ac epigrãmata, hæc enim o Cratõ

sunt pgrauissima. CR. Minime ferã, cunctaq; quidẽ inuitꝰ tñ deseram. proh dii immortales quid iam sumꝰ ppessi? MER. Dii boni & tu his emicas armis, quid tibi vis? & quid sibi hoc tropheum? MI. qñ o Mercuri ardua domi militiæq; facinora feci, ob q̃ ciuitatibꝰ donatꝰ fui. ME. Arma, tropheũ humi de seras, nam apud inferos oñia sunt sũma pace cõposita, nihilq; his opꝰ est armis. Sed qs est is q̃ sub honestatis habitu supcilio elatꝰ, curaq; onustus ac pplexa barba ornatus, tam lento pede aduenit. ME. Quidã o Mercuri Philosophus, immo magis pdigus & inanitate refertꝰ, quo circa iube eũ spoliari, o q̃ multa ridenda, iocabũdaq; videbis sub illa veste recõdita. ME. Inprimis Philosophe hũc depone habitũ, tum & reliqua etiã. Proh Iupiter quantã iactantiã atq; arrogantiã, quantãq; ignauiã, insaniamq;, & lites, & vanitates, verbaq; scrupulosa, labores vanos, nugas, ambages, atq; omniũ genera deceptionũ secum tulit? q̃ primũ his te exue, & quoq; metire, & potissimũ arbitrare te cæteris æq̃lẽ esse, non quiqueremis hæc dũtaxat ferre valeret. PHI. Cunctis me exuã? ME. O Mercuri face ei barbam abradi, nã est res grauissima. MER. Item depone

barbã philoſophe. PHI. Quis eſt tonſor? MER. Ecce Menippus, cape ſecurĩ Menippe barbãq; Philoſopho abrade. ME. Serrã potius ꝓcede, vt res ſit magis ridicula. MER. Satin eſt ſecuris, o iam barbam depoſuiſti. ME. Nõ vis & ſupcilia et abradi? MER. Maxĩe. Quid eſt hoc Philoſophe? quid lachrymas? mortẽ ne formidas? aſcẽde bono animo. ME. Aliud reſtat magis põderoſum qd' chlamyde tegit. MER. Quid? cedo. ME. Adulatiões, blãdiciæ, quæq; alia in vita ſibi valde ꝓfuerũt. PHI. Et tu Menippe q̃ gratia hanc tuã nõ abiicis liberalitatẽ, lætitiam, riſum ac fortitudinẽ, num cæteros ſol⁹ es deriſurus? NER. Menippe huiuſcemodi tecũ habeto nam leuia, utiliaq; ſunt, & inter nauigandũ oportuna, ſed tu orator deſere tantã elegantiã, copiãq; verborum, & quæſtiones, ratiocinatiões, inſinuatiões atq; huiuſcemodi plura, nam ꝓmaxĩç ſunt grauitatis. OR. Morẽ tibi gerã. ME. Scaphidiũ ſatis eſt refertũ, funem igitur a littore ſoluite, anchorã a prora retrahite, ſcalas tollite, malũ ſcandite, agite, vela vẽtis tradite, tu quoq; o nauta clauũ dirige. At qd fletis vmbræ amẽtes, maxĩe tu Philoſophe? an qa modo barbã depoſuiſti? PH. Nõ. ME. Quãobrem

ergo? PH. Quia immortalē me eē putaui. ME. Mē tiť, alia re triſtať. MER. Qua? ME. Quoniā elegā/ ter, copioſe, quemadmodū ſolitus eſt, de cætero nō crapulabiť, neq; noctu clanculū ſcortari dieq; ado/ leſcētes oratiunculis allicere, ac eos pecunia emūge revalebit, q̄obrē ſummo afficiť dolore. PH. Tu ve/ ro Menippe nō formidas mortē? ME. Quo pacto? quū libēs volēſq; ad mortē feſtinaueri, nemie vocā te, ꝑ inter nauigādū nōnulla exaudiť vox, vti q̄buſ/ dā a terra acclamantib⁹. MER. Ita eſt Menippe, nā quidā ad ſubſellia ꝓgunt, q̄ Lampicii morte cōgra/ tulanť, eiuſq; vxor magna mulier⁊ frequētia domū reduciť, ac filii lapidibus ex vrbe pelluntť. Alii Clo/ phantē laudant oratorē, q̄dā Cratoni cōdunt epita/ phia. mater q̄q; Damaſiæ cū muliebri comitatu ī fu/ nus ꝓdit. Te vero Menippe nemo ꝓfecto plorat, ſo/ lus venis cū ſilētio? ME. Mininime, nōne rixantes audis canes, coruoſq; crocitātes, a quib⁹ ſummo cū certamīe iam humor. MER. Strēnuus es. Sed iam p/ fecim⁹ iter. Deſcēdite vos, rectaq; in ius ꝓgite, no/ bis uero Charon pro reliquis redeundū eſt. ME. Ite bonis animis o Mercuri, nos noſtrū ad iter re/ uertamur. Quid tanta cum mœſtitia contemplam⁊

nisius subire, ius est, feruntq; acerbissimas hic esse pœnas scilicet rotas, ac vultures, atq; vitam examinare cuiusq; necesse est.

LVCIANI PALINVRVS, INTERLOCVTORES, PALINV, ET CHA.

Bsecro te o Charõ, sine me vt iam, nauio cõscendã. CH. Quis me appellas? PA. Ego nauita quondã illi⁹, quẽ nup viuẽtem transuectasti, Aeneæ Troiani. Ch. Tu ne ille es qui apud portus Velinos inhũatus iacebas? PA. Ille ipse sum. sed crede cœlestiũ nutu fieri vt transuehar, q̃rũ ꝓdigiis lõge lateq; actę finitimæ gẽtes & ossa mea iã expiauerẽt, & tumulũ mihi tumuloq; insup solẽnia statuerẽt. Quare te oro o iustissime Charon patere tãdem vt ingrediar, sic prospera semper sit nauigatio tua, sic solida nauis tua, atq; inconcussa. CH. Rem iustã petis Palinure, ingredere vt libet, vos vero tam confertæ vmbræ, quid fatigatis me precibus? quid fatigatis, quæ nam hæc vis desiderii? Expectate tantisper, dum trans flumen hunc porto, regrediar q̃primũ. PA. Habeo tibi Charon immortales gr̃as, q me his tandẽ eripuisti e malis, qui me dira hac tandẽ, qua detinebar, transfretandi

cupidine liberasti. CHA. Amo te equidē Palinure, tum ꝓpter Aeneam regem tuū quē mihi nomiasti. q & supomnes, quos vnq̄ viderim, mortales, visus est mihi singulari quadā prædit⁹ pietate, tum ꝓpter meū etiā quod olim cōmune fuit tibi magisterium, par em̄ sibi quisq; parem affectat, delectatq; magis quæ inter pares fit, vel cōfabulatio, vel vitæ actio, afficiebar porro nō modico dolore, quū videbam iamdudū te in citeriore hac ripa errantē, incertūq; sedis tuæ. neq; licebat tibi succurrere ꝓpter legem mihi datam, ne quemq̄, nisi humato pri⁹ corpore transportē. sum em̄ ego minim⁹ inter infernos habitatores, subiectusq; alienæ potestati, cui parere nō tam pulchrū mihi, q; aliis necesse sit. gaudeo aūc nūc, & lætor q; ea aliqñ se sors tibi obtulerit, q & tuum implere desyderiū, & meū reuelare dolorē (salua lege officii mei) possum. PA. Immo ego non minus ꝓpter te dolebā o Charō, qa ꝓspiciebam tot te graues assiduosq; labores pferentē, sine vlla relaxatiōe. Neq; enim me latet, quot, quantisq; vexari malis solent nauium gubernatores, qui nihil aliud ī vita q; nauigationē exercui, atq; ita exercui, vt nihil illa grauius, nihil periclitatius cōtingere mortali-

bus putem, ppter quod credibile magis tibi videri poteſt. Si angebat me vtiq; fatigatio tua repetẽtem animo antiquas, quas iuuenis etiã ſuſtinebã, nauticas fatigationes meas. Quarũ experientia iam edoctus, ſciebam probe pari malo tuo condolere. CH. Fruſtra ppter me dolebas Palinure, nam nihil moleſta mihi eſt ars mea. PA. Quid ais? Ch. Alogratam me habere, & iocundã artem meã. Vides vt cruda viridiſq; ſenect⁹ eſt mihi? memini haud vnq̃ abipſa qua iam omniũ annos ſupero longæua ætate mea pertœſum me eſſe laboris mei, quin quottidie inſto alacrior atq; valẽtior, ſed ĩtelligo cur tu aliter tibi pſuadeas. Eſt em̃ cõmunis hic morb⁹ mortaliũ vt ſortis ſuæ quẽq; diſtedeat ſemp, viuatq; cõtent⁹ nemo ſtudiis ſuis, laudent vero longe ac beatiores exiſtiment omnes, qui diuerſas a ſe artes atq; actiones ſequunt, verum falluntur maxime opinione ſua. Nam ſi recte intueri velint, cognoſcẽt pſpicue nullum eſſe in vita eorũ ſtatum, qui non magnis ſcatet miſeriis. quem non magnæ graueſq; pturbẽt undiq; moleſtiæ & vexatiões. Et ſi detur aliqñ, vt alter in alterius ſtudia tranſferat, q̃ videas tũc ſua cuiq; leuia videri, quæ prius p̃ grauitate accuſabat, con-

tracq; ea grauiora quæ prius leuia videbantur. Itaq; si bene consideres Palinure, non est ita grauis mea conditio, vt censes. neq; propterea q; nauclerus sim sum eo miserabilior. Sed tu (vt video) sequeris vanos errores mortalium, ego vero integritatem tñi, iudiciiq; veri lucem secutus, dego cõtentus ac lætus sorte mea, neq; adscribo mihi calamitatẽ, q; desudẽ quotidie nauigando & defatiger. Neq; ob hoc arbitror quempiam horum qui mecũ simul vltimas sedes colunt, me esse beatiorẽ, non ipsos iudices Minoem, Rhadamãthum, & Eacum, q̃q̃ magna oñes emineant potestate, nõ ip̃m Ditem, c̃q̃c̃q̃ sceptro potens sit atq; regna ista moderetur. Sunt nanq; & illi sui labores, suæq; molestiæ, & maiores forte, quo & maiore regiminis sarcina p̃munt. PA. Potes de te tibi Charon psuadere vt libet, mihi em̃ de me nũc̃q̃ persuadere poteris, quin ars nostra sine vlla cõparatione cæteras laborib⁹ & periculis excedat. Qd liquido tibi ꝓbarẽ, nisi q; vereor tedio te afficeret fortasse longior narratio nostra. CHA. Immo sũma me afficeret recreatiõe. Nam & delectat me tecũ sermocinari, & nauigãtib⁹ etiã magnã anioꝝ refocillationẽ afferre solent hmõi cõfabulatiões. PA.

Qñ igit nõ est tibi iniocũdũ prosequar susceptí ser monis nostri rationẽ, vt intelligam⁹ nõ esse durio rem vllam q̃ nautarũ sortẽ, quod tibi facile persua debo si aníaduertas, q̃s æst⁹ & frigora tolerare eos, quos perhorrescere tonitrus & fulgura, quib⁹ per fundi imbrib⁹, qua ventorum rabie agitari quoti die necesse sit. Si cognoscas quoties eos torqueri fa me & siti, quoties squalore etiã teterrimo cõsumi cõ tingat, si attendas habitationẽ eorũ instar carceris, supellectilem, vel nullã, vel sordidissimã, strata du ra, cibaria aspera, potũ immundissimũ, indũmenta spurca, incõmoditatẽ rerũ oĩm, noctes insomnes & sub diuo semp & inq̃etas. Taceo ꝑpetuum alioqui quoddã eorum exilium. Quos patriæ eorum exte ros, profugos, vagos, pallantes, ignaros quietis, priuatos omni (quo nihil est in vita dulcius) con iugis, soboliscp fructu, ac iocũditate. quis non abie ctissimos, lõgecp oĩm mortaliũ miserrios eẽ iudica bit? ꝑtereo scyllã, charibdi, syrtes, symplegades, tot ifesta nauigãtib⁹ mar̃ picta. Omitto tẽpestates, qb⁹ nec visu q̃cq̃ ẽ tristi⁹, nec horribili⁹, qb⁹ & ad sũmũ vitæ vsq; discrimẽ q̃ttidie iactant̃, quatiunt̃, & (q̃d sæpe accidit) summersi tandem obruunt̃. In quare

nemo est qui idoneus magis q̃ ego testis adhiberi queat, qui cũ multis fuerim quassatus tempestatibus, tum ea maxime, quæ me ex Sicilia in Italiã navigantẽ inuasit, tam sæua atq; horrens, ut horrori sit adhuc mihi ei⁹ recordatio. Nõ pũt certe (vt par esset) explicare tibi acerbitatẽ illius tẽpestatis, sed quanta extiterit ex hoc facile cõiecturã facere potes, q Aeneã ducẽ, cuius summa ꝓstantia, & animi fortitudo vbiq; decantat, vidi ego eum cõtrementẽ grauiter, atq; ingementẽ, extentisq; ad cœlũ manibus beatos longe inclamãtem eos, quibus ad Troiam oppetere contigisset, lamentantẽq; pari ab eorum morte, ac fortissimi a Diomedis gladio se ereptum extitisse, crudelẽ equidem diem illuxisse omnibus ultimũ, neq; ex numero nostro quẽq; putaui euasurũ. Non ipsum Aeneã, nõ Ilioneũ, nõ Achatem, non Abantẽ, grãdeuũue Aletem, quoq; naues longe dissectas, ad summũq; pene exitiũ adductas, nescio quæ vis illa nisi diuina liberauit. CH. Non incognita mihi narras, hæc enim ea ipa die resciui. PA. quo id modo? CH. Quo id mõ rogas? An acrẽ illũ fidũq; Orõtem ignoras ductorẽ Liciæ nauis, is quidẽ tũc submersus cõcessit ad me illico, exponẽs

mihi ex ordine omnia quæ tu diſſeruiſti, implorãs deinde opem, rogitãſq, multũ vt ſe vlteriore in ripa ſiſterem, quod nunq, paſſus fui, quũ inter fluct⁹ adhuc corp⁹ ſuũ ſine ſepulchri honore iactaretur. Nũc agit ſeſe circũ hæc ſtagna mœſtus atq, errabũdus, vidiſti illũ? PA. Et vidi, & vnicũ meorũ malorũ ſolatiũ habui, dum tantiſp in ripa moratus pariter eo detinebar infœlicitate. Nec em falſa de triſti eius interitu retuliſti, cui⁹ adhuc imago ſubit mihi, dum excuſſum e puppi, contortũq, ter eũ atq, circũactũ horrẽdũ a fluctu rapid⁹ tandẽ equore vortex abſorpſit, ſane quod ad me ptinet nihil ediſſerã q licet eam euaſerim tempeſtatẽ, amarũ tandẽ aliqũ etiã vitæ meæ finem inueni, excuſſus & ipſe pariter atq, iactat⁹ inter vndas (quod deerat) inſuper ferro pterea obtrũcatus. Ex quo nec tm mihi timui q Aeneæ meo, ne tantis vndis ſurgentib⁹ ſpoliata magiſtro nauis deficeret, hæccine eor deliciæ, opes, trãquillitas, ſic illis viuitur, ſic morit, tui nunc & aliorũ defende ſtudia & artes, contendeq, ſi libet maiorem eſſe etiã eor miſeriã & calamitatẽ, qui patrias incolentes ſuas, vxorũq, ac filior ſocietate beateq, eſcunt, gaudent, ludunt, ſcortant, amicitias colunt,

exercẽtur commode, habitant magnifice, veſtiunt cultè, conuiuantur læte, cubant molliter, iocundos ſuos ac geniales agunt dies. Adde qui in vrbib⁹ optimates & primarij magnam ſibi vendicant auctoritatem, habenturq; ſummo in precio atq; honore, qui ius dicunt, qui cauſas agunt alioꝝ, qui faſces gerunt, qui ducunt exercitus, qui vel aſſiſtunt principib⁹, vel Principes ipſi magni, illuſtreſq; ſunt, quibus nec optabilius quicq̃ in vita eſſe video neq; beatius. CHA. Falleris lõge Palinure, nam quos beatiores eſſe arbitraris, miſeriores illi ſunt vlla ſine dubitatione. Neq; em̃ negauerim ſortem ſubiectam eſſe nautarum magnis malis, ſed ita ſubiectam, ne comparatione aliarum quæ maioribus etiam, grauantur incõmodis, minus certe miſera iudicãda ſit. Quid enim triſtius (vt ad tuos veniam) qui patrias ſuas colunt, qd miſerabilius q̃ domi ſuę agere, & & ita agere, vt iocũdiorẽ aliqñ q̃ vitã mortẽ optes? Quæ vlla maior calamitas, q̃ circũdari vrbem hoſtibus, ingruere bellũ, volitare tela, ſtringi enſes, pfodi muros, fremere tormentis, ſaxa diruì, domos tremefieri, & ꝓcuti? quẽq; fame ſitiq; deficere, corrũpi aerẽ, occupari mœnia, ſpoliari templa, diripi

patrionia, publicari bona, incẽdia parari, malos exultare, bonos torq̃ri, affici ꝓuitijs, expelli domibꝰ, vulnerari, carcerari, relegari, deportari, trucidari filios añ parẽtũ ora, vim pati vxores, ſtuprari gnatas. Videñ an hęc tibi mala Palinure, & an his q̃ tu memiſti vlla expte cõparãda? PA. cꝫ vera narras o Charõ, cꝫ nũc vel audiẽs iſta phorreſco. Venit eñ mihi ĩ mentẽ grauis illa & deplorãda patrię meæ deſolatio, Troiæ inquã tã ꝑpotẽtis olim atcꝫ ꝑdiuitꝭ, cuiꝰ euerſione nihil credo referri poſſe crudeliꝰ aut lachrymabiliꝰ, tantaq; fuit calamitatis eius magnitudo, vt lõge plura etiã atcꝫ triſtiora, cꝫ tu ſupra memoraueris, ſibi ꝓtigerint, quæ ſi velis oña tibi, vt rem certiꝰ agnoſcas, explicabo. CHA. Haud opꝰ eſt Palinure, qñ & tempus non patitur, & ego hæc oñia non ſecus ac tu nota atcꝫ cõperta habeo. Nã & mihi renũciauerunt, vt quæcꝫ aduentabant aniæ ex illo bello profectæ. Nihil certe vt nũc tu dixiſti puenit ad aures meas crudeliꝰ, aut lachrymabiliꝰ. PA. Faxo vt lubeas, ſed aduertas Charõ grauiſſima licet hęc ſint, rariora tñ ꝓtingere, q̃ ea nautarũ q̃ ſupra expoſui. CH. Referã ergo alia frequẽtiora & ex ipſis quidem met ciuitatibus, quarum relatio

ambitionū earū miseriā. Vade oro & per ciuitatē, plateas, porticusq; discurre, quid aliud offendes q̄ obtrectationū maledicta, insimulationes pestilentissimas, opinionū criminūq; dilacerationē, quid nō exploratorū insidias, inuidentiūq; venena? Diuerte mō gressū ad artificū, mercatorūq; tabernas, ac cōuentus pe/ te, qd aliud deprehendes, q̄ sermonū nebulas, fucos, mendacia, deceptionesq; manifestas? Transfer de hinc te i fora publica sedesq; iudiciarias, qd aliud audies q̄ vndiq; oīa magno strepitu ac clamore mi/ sceri. Quid intelliges aliud q̄ cædes hominū, cōpila/ tiones furta, grassationes, cōspirationes, ꝓditiones. Quæ alia occurrent tibi nisi litigatorū iurgia, & cō/ tentiones, testiū piuratiōes, causidicorū prævaricati/ ones, iudicū corruptiones, præsidū ambitiones ac ra/ pinæ? Quos tibi alios obuiā tibi habebis? q̄ exultā/ tes improbos, lugentes bonos, oppressas uiduas, proculcatos pupillos egenosq; prostratos? Attolle postea altius oculos & atria principū perscrutare, quā nō videbis ibi assentatorū exaltationē, specta/ torū acceptionē, militū audaciā, fumeratorūq; voraci/ tatē, quæstorū improbitatē, q̄ nō potentū hominū ꝓfusiones vinarūq; insolentiā? Quas nō cōcussio

nes? Quas nõ populatiões? quos nõ innocentes ac cusari, crimiari, carcerari, proscribi. PA. Grauia hęc nimis ac miserabilia. CH. At restant alia quæ non minus tibi grauiora, & miserabiliora uidebuntur. PA. Perge. CH. quę fortassis etiã grauiora, & miserabiliora iudicabẽ, qm̃ dõestica ac freqns magnaq; est eorũ pestis. PA. Fare. CH. Nolo tibi Palinure afferre in mediũ graues longosq; artificũ & negociatorũ labores, nõ eos qbus afficiunt agrorũ cultores, nõ qbus milites, nõ quib⁹ causidici, cæterarũq; disciplinarũ sectatores, æstus, algores, inediã, peregrinationes, anxietates vel pericula, vulnera, cædes, districtas habitatões, infinitaq; agendi, cubandi, uescẽdi incõmoda vel fastidia, lassitudines, vigilias, solicitudines, odia etiã & infamatiões. Nam si cõplecti cuncta sermone meo, atq; exeq; voluerim, tot tantaq; dicẽda se offerrẽt, vt præ lõgitudíe maiorũ ac mole, citius nauigatio nostra q̃ oratio finẽ possit inuenire. Omittã itaq; & cõmemorabo tm̃, quas inter domesticos parietes, tũ seruorũ, tũ vxorũ, ac filiorũ molestias ac turbatiões pessimas perferre solent, qui gubernatiõi præsunt reifamiliarẽ. Cuius si ita esses, vt naualis, expert⁹, facile q̃quid

dictur⁹ ſum, me etiã tacente, & intelligeres, & appro bares. Nam ſeruorũ primo in domios ſemp ꝓmp ta maledicta, furta, impoſitiones, fugas, arrogãtiã, negligentiam rerũ, dominorũ temulentiã, edacita tem, ſomnolentiam, tarditatẽ, ignauiã, nemo eſt q̃ non videat magnã afferre his qui patiunt infœlici tatem. Deinde filios, quorũ amore nihil dulcius eſ ſe fertur, quanta animi cũ amaritudine aſpiciãt pa rentes, vel ægrotare, vel mortẽ obire, quod frequẽ ter admodũ fit. Satis exiſtimo etiã te intelligere q̃ꝑ vero grauẽ, & anxiam credis eſſe eorũ, vel ꝓturiti onẽ, vel educationẽ, vel inſtitutionẽ, quoties ꝓ eis bonos parẽtes gemere, ſuſpirare, dolere, torqueri? Quãta etiã putas ꝓturbatione affici dũ quos ꝓgenu erũt, immenſaq; adeo cura aluerũt vel parũ ſibi au dientes, vel rebelles, & infeſtos, poſtea habere ꝓtin gat, q̃ꝑ dolenter eos ferre arbitraris, dum inſani & vecordes ſunt? dum hebetis & craſſi ingenii? dum effœmĩati & molles, dũ dilapidãt, & euertũt prĩmo nia, dũ nullo bono operi & ſtudio intendũt, dũ ꝓ p cipitia vitiorũ oĩm uitã ducũt ſuã. Quid de vxori b⁹ loq̃r? quas dos tumidas, gen⁹ inſolẽtes, forma ſuſpectas, deformitas reddit inuiſas? Quarũ lin

gua nihil ꝓnicioſius, quarũ audacia nihil ꝓdigioſius, quarũ improbitate nihil execrabilius. Quæ iurgiis ſp & cõtẽtiõibus obtundũt viros, q̃ ſp ꝓq̃runt, ſp exprobrãt, ſp inſidiant. Quib⁹ quũ deſint cætera nũq̃ tamẽ lachrymæ, gemitus & ſuſpiria, quæ cæca ſua, q̃ tm̃ ardent, ornamẽtorũ ambitiõe exhauriũt opes, labefactant domos, cogunt maritos i malos queſtus, in dira ſcælera. Non refero turpiſſima adulteria, quibus nec puniſ minus, nec peccaſ magꝭ quicq̃, ea quanto dolore afficiant bonos ꝓiuges, nemo ſatis vnq̃ iuditio meo enarrare poſſet, ſed magnum doloris argumentũ præſtant, & grauiſſimas cædes & ingentia quæ ſæpe ꝓpter corruptas vxores bella exarſerũt. PA. Hoc pluſq̃ vellẽ ſcio, nam arduum illud quod ego vidi græcorũ, & Troianorũ bellũ ꝓpter Helenæ raptũ in eam excreuit rabiẽ quã nulla mũdi regio ignorauit. CH. Quæ toti mũdo manifeſta ſunt ea tm̃ noſti Palinure, at ſi ſingꝛa, quorũ nihil me latet itelligeres, adducereris in tantũ ſtuporẽ vt ſtupeſcens etiam ꝓ miſeratione coniugalem vitã lachrymares. PA. Hui qd narras? CH. Narro quæ quotidie video & pertracto. PA. Ergo cõnubia putas polluta, & coinqnata. CH. Minime

id vnq̃ dixerim. PA. Atq̃ multas memini me vidiſſe ea prædítas honeſtate, ea religione ac vitæ integritate, vt diuinũ quoddã magis q̃ humanũ redolere viderentur. CH. Et multas vtiq̃ eiuſcemodi eſſe ꝓfiteor, ſed eas q̃dem quæ optimis, honeſtiſſimiſq̃ ortæ parẽtib⁹, ebiberũt a primis ãnis ſobrios & caſtos mores. Quæ ſanctis parentum ſuoꝝ exemplis educatæ vitã inſtituerũt caſtigate, ſapiẽter ad manſuetudinẽ, edoctæ ad pietatẽ, ad fidẽ, ad diuinũ cúltum, ad rectum cõpoſitũq̃ regimen rei familiaris. Quæ ſe a thiaſis, ſaltibus, iocis quæ ſe a ſpectaculis, ab immodeſtiore cultu, a licentiore colloq̃o abdicarũt. Cæterũ quæ cõtra ſanctitatẽ, quæ malis inſtitutis peruerſiſq̃ parentũ exemplis imbutæ, molliter vixerint aſſuefactæ delitiis, quæ turpi otio, q̃ nihil niſi ſaltare, canere, fides pulſare, didicerũt. quę præterea oculis ſuis auxerũt, matrũ p̃ſertim obſcænitates & immũditias. Haſce qua fide & integritate eſſe putas erga maritos? Illabunt ſi quidẽ tanq̃ venena tenellis mẽtib⁹ parentũ exempla, inde rarior etiã: q̃ reris: eſt hymenalis hõeſtas, q̃ q̃ eas, vel emẽdatis inſtituant moribus, vel ſancto inuitent exemplo, parẽtes ſimul rariores habeant. Prodeunt po-

ſtea in publicū quæq; etiā ꝓcatiores, aperta fronte, directo greſſu, quaſi pudicitiā ipſæ cōſecraſſe videant. Et quæ ſecretū intra cubile, ꝓbra geſſerūt, quū veſtē induerint, illa cōtexiſſe atq; occultaſſe exiſtimant. Voſq; ea vanū vulgꝰ, itavt cernitꝫ, vera ducē res eſſe arbitrami. At ego nihil ac res ſe habet de eis iudico, nuda eñ hic omnia atq; aperta ſunt, non veſte hic tegunt maculæ, nō pallio obnubunt ſcelera, exertos omnes ac nudatos, rerumq; oim vacuos, prorſus huc ingredi oportet. Quicqd in vita male tentatū, maleq; actū eſt, hic fronte coram ipā demū geſtat, diſpoliat, oſtentat. Quare non mirū tibi videat, ſi quorūcūq; nota habeo crimina. Qui quotū cunq; ipſe nudas, ita vt prædixi, trāſueho vmbras, q; ꝓinde ingentē video earū turbā, quæ cū impudicitiā longe apertā, oſtendant ſuā, pudiciſſimæ tñ in vita habeant. Quantas ſecū in maritos fraudes gerunt, q̄t ſimulatiōes, quot ꝓditiōes, quantā hypocriſim, quot aliorū obſcenos amores, quot pollutiones, q̄t ſuppoſitos partus, quot mētitas enutritiōes, quot alieni ſeminis ſuſceptas meſſes? Ac quod ridiculum magis eſt lugent, poſtea ignari mariti in haſce ſibi extinctas vxores. Laudant inter cœtus, ꝓ

dicant quasi pudicitiæ principes. Statuunt mausolea, plurimi quoq; epigrãmata cõdi, oratiões scribi, & pnũtiari curãt in laudẽ ac memoriã castitatis fidei q; eaꝝ sempiternã. An hæc tristia & amara cẽses Palinure? Et an cõparationẽ vllam habere putas, cũ his nautarũ, quæ ea seuerítate & acrimonia recẽ suisti, vt cætera læta, fausta, delitiarũq; plena (si tibi fides daret) existimãda essent. PA. Haud equidẽ tãta in ciuitatibꝰ priuatisq; domibus, quãta modo enũerasti mala regnare credidissem. CH. Ita pficit inexpertos sermonẽ aliquãdo inire cũ his qui multarũ rerũ vsum atq; expientiã hñt. PA. Ita fit. CH. Quid si aniaduertas labores, quos perferũt nautæ corpori magis q̃ animo infensos, ire concedes amplius etiã in sententiã meã. Nam hmõi res duræ, assiduo quodã vsu & assuefactione mitiores fiunt, & quodammodo domant, quas vero ego memorauí quũ animũ magis affligũt, nõ ita vsus & assuefactio mitigare atq; edomare põt. PA. Cõsentio tibi iam, gaudeoq; in eam lucem te illustrante pueníse, vt intelligã tam magnã alioꝝ, & maiorẽ etiam q̃ nautarũ miseriam. Sed illud non possum intelligere, qui principes saltem ac magni viri, non dicam nautis,

ſed cæteris inſuper quibuſcunq; mortalibus beatiores ſunt. CH. Cur? PA. Quoniã omnib⁹ abundẽt taq; affluant bonis. CH. Quibus? PA. Honore, gloria, opibus, deliciis, amicis, potẽtatu, imperio. CH. Hiſce? PA. Hiſce, & multo plurib⁹. CH. Erras, PA. Errorem hunc optaſſem in vita mihi. CH. Deliras PA. Maluiſſem ita delirare, q̃ tua cum ſentẽtia ſapere. CH. Quid ſi nihil illis miſerius? PA. Quid ſi nihil beatius? CH. Haud vnq̃ hoc mihi demonſtrabis PA. Non tibi ij beati videntur, qui quicquid ad explendas voluptates optari poteſt, aſſequunt̃, q̃bus conuiuandi, cubandi, vngendi, lauandi, ludendi, venandi, aucupandi, ad omnem nitorem atq; facietatem ſemper facultas ſit. Quibus quotquot velint cõcubitus fœminarũ, quotquot velint arua, equi, canes, quibus tot ſunt ſerui, tot exculta palatia, tot munitę arces, oppida. Qui tm̃. poſſideant auri, gemmarum, veſtiũ, ſuppellectilis. Quib⁹ audiãt oñes, adſurgãt, inclinẽt. Quos populi verentur, timeãt, laudent, decãtent. Qui leges dicãt, mandẽt, exerceãt, pſcribãt, puniãt, extollãt amicos, vẽdicẽt inimicos, trucidẽt rebelles. CH. nõ eſt tam magna (vt exiſtimas Palinure) eorum beatitudo. Nam pariſ

certe fastidiū tāta bonorū ꝯtinuatio, tātaq; affluētia Neq; sapit tm̄, quæ non aliqñ intermittit voluptas, præterea quō eos tu beatos iudicare potes, q̄ tantis opib⁹ atq; deliciis suis nunq̄ fruunt cū iocūditate, nunq̄ cū gaudio, quæ in tanta rerū copia nūq̄ exhilarēt se, nunq̄ releuēt animū, nunq̄ exultēt. Qui tā ta licet bonorū vbertate redundātes, tristitia tñ sp obducant, solicitudie p̄mant, anxietate torqueant, Nō tibi multo optabilior videt priuatorū ꝯditio? quoru & vita securior, & voluptates etiā si mentē in tendas maiores sunt, quos summa semp condit hilaritas, mulcet festiuitas, explet alacritas. Quantā putas afferre delectationē, cōmunis, quæ cū vxoribus & filiis vita exigit, dum cubant tute, vescuntur lete, iocant modeste, q̄ dulcem esse arbitraris amicorū inter se & æqualiū parē vitā, domesticū vsum, frequentē cōuentum. Quid eorū amore suaui⁹, cō fabulatiōe grati⁹, curis meli⁹ atq; cōmodi⁹? Quātū credis letitiæ & exultatiōis habeāt eorum cōuiuia, ludi, cantus, saltatiōes, quantū dilatent animos & p mulceant. Quantū emanet mellis, cuius nec stillā principū aliqs degustauit. PA. Haud itelligo Charon, hanc quā refers regū tristiciā atq; anxietatē, q

inter risus tm̃, blãdicias, iocosq; versant, quib⁹ semper psallat, cantat, plaudat, & quicquid ad trãsigẽdũ hilarem vitam excogitari põt exhibeat. CHA. Etiã vt video iudicas Palinure q̃ oculis tm̃ patent, quo errore decepti mortales, plurimũ seduci solent sed quod certũ afferre possunt iudicium exteriora corporis? quæ velamenta quædã magis sunt veritatis, aut quid certi promittere & ostentare potest frons hominũ? quæ plures q̃ Protheus species mẽtiri, atq; in plures mutari queat. Cõsiderandæ sunt secretæ animi fibræ, pscrutãdæ sunt interiores mẽtis latebræ, quas si peruidere ita vt frontẽ posses, proh dolor quantã ibi malorũ turbã, quantã formidinũ atq; strepitationũ aciem introspiceres, quot angores, sollicitudines, suspitiões, quot pestilentes morbos, & pturbatiões, quãta aperirent vlcera, qt plagæ & cædes, quot insidiæ, quot enses, & telorũ infinita genera, quæ nec somnos eorũ quietos, nec cibos placidos, nec opulentiã dulcẽ, nec imperiũ iucundũ nec delicias iocosq; lætos esse pmittant. PA. Nescieba adhuc hæc eorq; dominant mala, sed cur illis ptingãt tanta, nõ capio. CH. Cõtingũt tãta, pp̃ter graues inimicitias, acerbaq; odia quas continue

cum finitimis ciuitatibus, cum ſubditis ſibi popu/
lis, cum ſibimet ipſis etiam gerũt, quo fit vt ingra/
ueſcentibus odiis, increſcentibuſq; iniurijs, quibus
quotidie afficiunt quẽq;, neceſſe ſit illos torqueri
& affligi grauiter, confidere nemini, ſuſpicari om
nia, poſſunt extimere muſcas etiã (ut aiunt) volan
tes, gaudere & lętari nunq̃, triſticia & mœrore de/
tineri ſemper. PA. Adducis me facile vt credam, ſu
ſpectas eos habere finitimas ciuitates, cum quibus
& infenſa odia confiteor, propter continua quę ex/
ercentur bella, & dominãdi libidinem qua plurimũ
incenduntr. Cum ſuis vero quibus imperant popu/
lis nihil accipere poſſum, niſi amorem & dulciſſimã
pacẽ. Porro ſi cũ finitimis ſint inimicitiæ. Si orianr
bella, ac demum etiam augentur imperia, ſubducũ/
tur opida, profligantur acies, ſpoliantr & captiuanr
hoſtes, populationes magnæ fiunt, tropheis deco/
ratur patria, victorꝫs celebraꝛ, triumphis extollir.
Ob quæ & Prĩcipũ gloria, & vrbiũ ornatꝰ, & inimi
corũ timor, & populorũ iter ſe lætitia atq; erga prĩ
cipes fides & amor creſcit. CH. At tãtũ narras quæ
ꝓſpera ſũt & læta, ac quæ frequẽtibus accidunt ad/
uerſa & triſtia ꝓtermittꝫ. Quaſi ſemꝑ eos putes de/

bellare hoſtes, potiri victoria, triumphis exultare, nunq; vero vinci, proſterni, agros ſuos populari, bona ſua diripi, & e ſuis ſe oppidis deijci, ſed maiora hæc pretereamus, de minoribꝰ tantum dicatur. Quippe ſi cõferas quas ſtrages ſuorũ & cedes ſubſtinent, cõperies longe maiore damno q̃ lucro partas eorum victorias conſtare, diſcuſſaq; ratione deceſſiſſe plus illis q̃ acceſſiſſe. His adijcias vt populorum etiam ſuorũ odia, nedum finitimorum intelligas, qd' ad inferẽda bella & pſequẽdos hoſtes, opꝰ illis eſt ingẽti & munito exercitu, mꝛto nauigio, lõga armorum & machinarũ pręparatione, quæ quũ magno & ineſtimabili conſtent ſumptu, nec ꝓpriſ ſuppeditent redditus, neceſſe eſt nouis vectigalibꝰ vexare populos, nouas inducere p̃ſtationes nouas, ãgarias, augere tributa, multiplicare onera, exhaurire æs omniũ, eradi marſupia, immo viſcera pauperum, paruos atq; magnos diripere, ſpoliare, conculcare. Inde fit, vt quum inuiſos manifeſte ſe cũctꝭ itelligãt, ſuſpectũ tũ ſibi icipiãt habere quẽq;. Nulli fidei, nulli amicitiæ credere, cõiectari oia i malã ptẽ. Habet em̃ hoc in ſe peſſimũ malefactorũ cõſcientia, vt q̃s iiuriã affecit, nũq; reuocarii amicitiã, nũq;

mitigari & ad veniã moueri posse putet, pinde magis insurgit, grauiores innitur iniurias, hũc proscribunt, illũ carcere includũt. Quorundã patrimonia publicant, alios iugulari aut strangulari iubent, voluntate, p ratione vtunt, eorũ quoq; quos tantis leserunt malis cognitos affines, amicos, socios, seruos q̃si fidei suæ diffidẽtes psequunt. Tũ cæteri qui chariores etiã videbant exempla alioꝝ pponũt sibi acuuntq; ipsi nõminus odia. Nam nõ minus rebus suis ac saluti suæ timẽt. Ita pedetẽtim ciuitas oĩs indignat, obmurmurat, rapit ira, odiis incendit, coquit nouas cogitatiões, noua cõcilia molit. Mox eo deueniũt vt hæc intelligentes videãt quãtæ ruinæ, quãtoq; pcipitio subiaceãt, q̃ tenuissimo q̃si quodã filo pendeãt impia sua. Tũ cernas eos pallere, tristari, cõsumi, expauere oĩa, torq̃ri scelerũ suorũ pscie tia, quæ prima est pœnaꝝ oĩm. Timere hostiũ insidias, ciuiũ cõspiratiões, domesticoꝝ pditiões, oppsorũ vindictas. Tunc securũ nihil existiare, nisi q̃d vi ac ferro tueant. Propterea nõ credũt se tuto cui q̃ nõ ministris, nõ necessariis, nõ germanis, quorũ maiorũ etiam q̃ aliorũ auctoritatem magis formidant, arcent se ab aspectu & psentia oĩm, cingunt se

fossis & aggeribus, claudūt se arcibus q̄si ad ppetuos damnati carceres, custodib⁹ etiā tanq̄ ad expeditionē belli paratis, vt obsideri eos putes circūuallātur. Nihil illis dulce, nihil sapidū, nihil iocundum. Dormiunt cū magna ingetudine, cum maiore etiā vigilant. Terret illos cōuentus hominū, angit solicitudo, timent colloquia, timent salutationes, timēt dona, suspecti illis aditus, suspectæ sellæ, suspecti cibus & potus, qui nec etiā nisi p̄gustati sumunt, suspecti pellicū & itē vxorū thori. Quib⁹ mirū est, cur sine cuiusq̄ p̄gustatione cōgrediant, ipsos vero quorum se custodiæ comiserunt non min⁹ extimescūt, quibus quū carere nequeant ob tutelā suam, eo magis augetur, orū timor & miseria, quo armatos, p firmiore illos p̄sidio ee & necesse sit, q̄re alienigēas & barbaros hoīes atq; abiectissimos quosq; sibi deligunt, eosq; frequēti⁹ comitant. Deiiciūt sepius ac exterminat quo saluti suæ (& si nō alia at saltē hac via) cōsultū esse possint. Quid fœdius & ignauius dici queat, q̄ hoibus exteris, manibus flagitiosis se cōmittere, suos vero prudētes, sobrios, iustos spernere atq; deuitare. Quāta ista tyrannorū fœlicitas? quos cōtinuus & ingens semper angore afficit met⁹

quo nõ modo animi grauiter excruciant, sed cũcta insuper dulcia mũdi dona fugant & dissipant, quã tæ iste eorũ deliciæ, quãta gaudia, qui tranquillita tem nunq; & pacẽ sibi, ne dicam populis suis aut ho stibus concesserit, expertes oñino tam sanctissimi atq; omniũ dulcissimi boni. Quæ nam vbertas ista bonorũ qui distracti aliũde, neq; sciant, neq; visant, neq; pertractent, neq; gustent vnq;? Quanta ista im perii bona, quæ quum ipsi videre & attrectare non possunt, cõiectant necesse est aliorũ curæ & guber nationi ignari rerũ suarũ, nescij oim ferme q̃ sub se gerunt, fraudati quotidie & decepti, ab his p̃sertim quos præ cęteris hauserũt, q̃bus tm quũ se credant, quot innocẽtiũ crimiatiões, q̃t facinorosorũ falsas cõmẽdatiões audiũt, q̃tiẽs eorũ fidẽ sequuti, bonos p malis, malos pro bonis ducũt, atq; hos bñficiis, il los pœnis afficiũt, q̃dq; grauius est, quoties ipsis etiã videntib⁹ hi quos tm extulerit p sententia sua ẽ foro q̃sq; ledũt, cõcutiũt, opprimunt, atq; dilaniant q̃d mirũ si exardescũt postea popli, odia si labefa ctat postea eorũ stat⁹, atq; desolat. quãta ista ẽq; op tanda imperia, cũ q̃bus & seruitutẽ pessimã degant subiecti tantis pturbatiõibus, tãtis in.ſ.diis, subi. cti

ipſis etiam quos ſibi ſubiecerunt, conſtricti quaſi q̃buſdam regni conpedib⁹, clauſi intra arces quaſi magni alicui⁹ criminis rei, coartati inſtar ferarum, excluſi ab omni quæ foris capitur recreatiõe, priuati libertate, quod eſt tam dulce & omnibus optabile bonũ, nõ hoĩb⁹ mõ, ſed cæteris inſup q̃buſcũq; animantibus, cuius priuatiõe quid eſt, quid triſtius aut infœlicius contingere poſſit? PA. Nõ credis Charon bonos aliquos mitiſq; & moderatæ naturæ tyrannos eſſe. CH. Immo multos credo, ſed tãta eſt dominãdi libido, tantus ardor, tanta neſcio q̃ peſtis ingẽita, vt q̃s ſemel iuaſerit, ſint ſumma quãuis bonitate præſtantes, adeo illiciat eos, illiciẽſq; deprauet, vt vita poti⁹q̃ imperio qd' iam occupauerunt carere poſſunt, vel ad conſeruandũ, vel ad amplificandũ tendunt vnguib⁹ dentibuſq;, ac propterea nemo eſt tam bonus tyrannus, cui conſeruationis, amplificationiſq; ſuæ gratia, multis nõ magnas inferre iniurias, atq; ob eas illatas non plurimũ timere plurimas vt pati anxietates contingat. PA. Miror cur tantis in malis, quæ plane ita vt narraſti vera eſſe puto, appetant tantopere mortales imperium, niſi id fortaſſe faciunt cupidine honor-

& gloriæ. Quid nimiũ tam præstãs atq; excellẽs bonũ tolerabiliores reddit tãtas q̃s modo exposuisti miserias. Dulce q̃ppe ẽ mãdare aliis, p̃ferri om̃ib⁹, emiere, p̃cellere, venerari, timeri, suppliciter exorari, assurgi sibi, via decedi, iclinari ceruicem, flecti genua, audire laudes suas, & rerũ bene gestarũ decantationes. Quæ quũ & diuina numina plurimũ capiant, facile intelligi potest quantũ & his quoq; mortaliũ mentes capiant. CH. Quæ tm̃ capere põt tyrannos vllius honoris aut gloriæ exhibitio, q̃ se certo inuisos omnibus esse sciunt. A quibus si laudentur, si audiat, si assurgat, atq; incurue, intelligunt palam vel assentatiõis, vel timoris causa id fieri. Quare nõ est ita dulcis, vt putas, huiusmodi honoris & glorię exterſio magis q̃ exhĩbitio. At vero dulcior is est qui in priuatos, homies ab amicis & beneuolis honor exhibet, ppter aliq̃d eorũ egregium facin⁹ aut excellentẽ virtutẽ. Vera ista gloria, vetus iste honor, ac dignus quidẽ, q̃ & diuina numina capiant. PA. Nullã ego video causam cur tanto pere impia desyderent, desyderataq; cõseruent, nisi q̃ habẽdi cupido, qua tm̃ trahit humanũ gen⁹, i his maxie expletur. Quo em̃ quisq; plus auri, agrorum

edificiorũ, oppidorũ acq̃rere poſſit, nullo parcit laborj, quantũcunq; vis magno & intolerabili. Neq; vllus tam amar⁹ labor, q̃n ꝓpter quæſtũ, & maiorem rerum cumulationẽ dulceſcat. Ita quũ tyranni ſuper omnes plus poſſideant, ſupoñes & beatiores videntur, licet cętera eis triſtia ſint, atq; peracerba. CHA. Neq; iſtud quidẽ affert vllam beatitudinem, nam in primis nõ efficit diuitẽ maior habũdantia, ſed minor cupiditas. Qui eñ paruo ꝓtent⁹ eſt, id tñ cupit quod neceſſitati vitæ ſufficiat, is habũde eſt locuplex, ꝓpter honeſtũ quod facilius implere põt deſyderiũ, quod quum & impleuerit, liberat⁹ eſt ab oñi, q̃ alii rapiunt, habẽdi anxietate. Qui vero quãtumlibet diues plura cõcupiſcit, plurib⁹ indiget, q̃a perſeuerãte acq̃rendi inſatietate, efficit minus voti cõpos, q̃ eñ magis creſcit multarũ rerũ poſſeſſio', magis etiã cupiditas, neq; finẽ vnq̃ habet vorago illa cupiditatis. Deinde nõ eſt iudicandus quiſq;, vel locuplex multitudine, vel pauper paucitate diuitiarũ, ſed vel rerum magis impleméto vel neceſſitate. Nam ſi multitudinẽ excedunt ſumptus, quõ poteſt credi diues, q̃ minus habet q̃ neceſſe eſſet. q̃re quũ neceſſitatẽ ſæpius magnã patiant, q̃ tantã imperti

molem administrant, indigẽtiores etiam putas sũt priuatis hominib⁹, quibus licet tenues sint opes, at necessitatibus saltem suis, vel pares, vel superiores Taceam⁹ graues, quas quotidie expilationes, vel rapinas perferunt a quæstorib⁹ suis. & ab his maxime, quorum fidei magis credunt? qui quo maiora etiam nacti sũt imperia, eo maiora vtiq; furta maioremq; proinde rerum suarum diminutionẽ patiuntur, a quibus priuatos saltem homines liberos esse constat. Qui & diligentius patrimonia sua ipsi per se curare, & attentius omnia intueri possunt. Dicamus vero curas, & labores quos in administrandis tantis opibus, gubernandoq; tanto potentatu tolerare eos oportet, quor̃ fortioresq; herculis hũeros necesse est ad sustentandã tantã molẽ plures etiã q̃ Argi ocꝰos ad tantã rerũ varietatẽ peruidendã, atq; distribuẽdã, plura quoq; q̃ Iani aut Vertũni capita ad intelligẽda, examinãdaq; tot ac tãta quũ hostiũ, tum populor̃ suor̃ q̃ illis negotia deferunt. Quæ tanta animi vis quæ nõ debilitet, quæ tãta soliditas quæ nõ cõcuciat, quæ tanta ꝓmptitudo quæ nõ remittat? Cui⁹ est tanta valitudo, tm̃ robur, q̃ se tam vasto curarum ponderi parũ audiat polliceri? Cu-

ius eſt adeo æquabilis,& moderatus animus? adeo ꝑſeuerās? q tam multis, tanq̄ cōtinuis laboribꝰ nō defatigari, non quaſſari vnq̄, atq; infringi poſſit. Omittamꝰ mortales, de nobis tm̄ q hæc vltima loca colimꝰ loq̄mur. Verū putas Palinure beatiorē eſſe vel me q pauprimꝰ ſum omniū, q nihil ꝑter hāc quā cernis puſillā lintrē poſſideo, vel Plutonē lati tamq; immenſi regni tyrannū intelligo, & ſi taceas q̄le de hoc ſis iudiciū, platurus, crede mihi minime meū cū ſuo ſtatu cōmutarē. PA. q̄re? CH. Quia letꝰ ago & ſūma anī q̄ete. Nō vlliꝰ rei vllā gero niſi trāſ uehēdi haſce huc deſcēdētes aīas, & ꝓſeruādi incolumē hūc faſellū meū, ſolicitudinē i q̄ dicā tibi q̄cq̄d ē q̄d me grauet. Quū em̄ ꝓpter vetuſtatē fatiſcat aliq̄ rimis, curare me oportet vt reſtituat integritati ſuę. Quare eū cōſuo ſępiꝰ, & obſtruo ſi q̄d rimaꝝ ē, hęc oīs mea cura ē, hic oīs labor. At Pluto cū tāt̄ diuitijs ſuis ac regno tāto nunq̄ lętat, nunq̄ quieſcit, tot curis carpit, quot repleꝫ hic vmbris locꝰ, implicatū ſemp habet vbiq; animū, hinc ferꝫ, illinc rapit, oīnibus intentus locis, oīnibus occupatus miniſtr̄ huic mādat, illū terret, alios acciri iubet, metū illi omnia incutiunt, nunc terræ hiatus, nunc motus

formidat. Sępe illū trepidare cogit lampas phœbi, ne vlla ex parte irradiet regno ſuo. Sæpe & fulmen magni fratris ne penetret auerna, atq; labefactet, q̄ties vidi ego illū dum rebus ſuis timet iniectū ſummo curru pagrare omnē hanc regionē, luſtrare fines, ſcrutari oīa diligēter, aſcendere ētiā in ſuperū orbē, circuire terras, queſtigare quodcūq; periculū perferre poſſet, nihil oīno incauti & inexplorati relinquere, quæ cū multis in locis, at maxīe ea ſolet efficere in terris Siciliæ, q̄ magis etiā eū terrēt ꝓpter magnas reluctatiōes Tiphœi gigantis, quibus totā conquaſſat illā patriā. Nam poſtquā ipſe auſus fuit bella inferre cœlo, iniecere ſuperi eiꝰ corpori Trinacriā, ſub qua ab omnibꝰ vndiq; montibus preſſus, & grauatꝰ, conaī ſæpe ſe attollere, impoſitaq; ſibi reīcere. Proindeq; magnos concitat motus, ac tantos quidē, vt hæc loca noſtra cōcutiat grauiter & tremefaciat. Cogita nūc q̄ ląeta & optanda ſit ſors huius inferni tyranni, cuius tot diuidit animus curis, tot ꝓpellit tumultuationibus, quem tot operteat p̄cauere pericula, tot diſpenſare miniſteria, omnia percenſere, omnia corrigere, omnia, vel ipſe gubernare, vel aliis gubernāda cōmittere.

Attende rogo, & vel ex hoc vno collige eius fœlicitatem? Nam si me deficere cõtingeret huic nauicu lario ministerio, quod ita necessariũ est (vt vides) necesse esset eum vices meas subire, ne alioqn deficiente portitore regno suo male succederet. PA. Hoc pfecto non modo verũ esse video, sed manib⁹ etiam ipsis (vt aiunt) tango. Nam ea nocte qua alto somno grauatus e puppi in mare excussus fui, id cõtinuo sensit Aeneas meus, q errantẽ sine magistro nauẽ intelligens, gubernauit eam tota ipsa nocte, non indignatus, q quæ sceptrũ gestare solebãt, remũ etiã manus attrectarẽt. CH. De magno ei⁹ germano nihil loquor, nõ me latet, quantos & ille labores ac curas sustinet. Sed id pcipue scio, quũ temeritate Phaetontis tor⁹ pene orbis cõflagrasset, quantum tunc regno suo timuit, quantũ tota cœli mœnia circuit, & ne qd labefactũ virib⁹ ignis curreret explorauit. Prætereo tertiũ fratrẽ moderatorẽ vndarũ, cuius plurimæ etiã ac maximæ curæ nõ facile explicari possent, sed presertim quæ sub illa quoq; Phaetontea conflagratione ad summũ pœne vsq; exitium cum toto regno suo eum affecerunt. PA. de hoc possum, qd oculis meis vidi, afferre testio-

nium, vidi equidem tempore illius quem supra re/ tuli horrendæ apud Siciliã tẽpestatis, cõmotũ gra/ uiter Neptunũ, & ex alto prospicientẽ vocasse ad se Eurũ & Zephyrũ, increpatis acriter eis, ꝙ tanta suscitata tempestate, placasse ocius oĩa atq; tran/ quilla reddidisse. Quod argumentum prestat mihi euidẽs plurimaꝝ (vt inquis) ac maximarũ, ꝙ oĩa in latissimo imperio suo paria sint, curarũ suarum. CHA. Dic oro Palinure, putas ne iã beatã esse tyrã norum vitã? PA. Minime. CHA. Optares ne viuus eorũ sortẽ? PA. vt quid optarẽ? in quo nihil omni no optandũ esse manifeste intelligo. CH. Ergo cer/ to eos arbitraris miseros. PA. Non miseros modo sed oĩm etiã miserrimos. CH. Miꝝ ꝙ mõ eos tanta frui beatitudine prædicabas. PA. Quid mirũ si cæ/ cus laudet tenebras, quas postea luci restitutus dam net. CH. Vis vt & alia eorũ mala tibi referã? PA. Re/ stant item alia CHR, & alia & grauiora. PA. Quid audio, grauiora haud vnquam istud credam posse his quæ modo dixisti grauius aliquid addi. CH. cre/ des quũ audieris. PA. Dic ergo. CH. Vides vt ap/ propinquamus iam ripæ, non possum longiora te/ cum iam facere verba. PA. Rogo te mi Charon ne

fallas auidiſſimã expectationem meam. CH. An cæ
terarũ vmbrarũ quas in littore reliquí auidiſſimã
etiam expectationẽ vis vt fallam? Pa. Non diu mo
raberis, perge o mi Charon. CH. Immo diutius q̃
ſoleo demorat⁹ ſum, ſed lentus etiã nauigaui ꝓpter
te cuius fabulatione delectabar. PA. Age ergo vt fa
cis lentiorem ꝓtrahe nauigationẽ, vt quæ reliqua
ſunt dicenda proſequi poſſis. CH. Ea tandẽ tãta eſt
tibi audiendi cupiditas? PA. Tanta. CH. Morẽ tibi
gerã, qua in re illud te ſcire velim, q̃ plurimũ miſe
ram reddit mortalium vitam, inſtabilitas ſcilicet &
ruina rerum. Nam certum nihil & permanẽs in vi
ta quiſq̃ ſibi polliceri queat. Quomõ is beat⁹ cenſe
bitur cuius ſummam quantumuis & plenam beati
tudinem minima omnis diſturbatio violare & au
ferre põt? ſane quũ oia apud mortales infirma atq̃
mutabilia ſint, nulla tñ infirmior ſors eſt atq̃ mu
tabilior q̃ tyrannor̃, quor̃ etiã cum maior ſit exal
tatio, & ſublimata magis ſtatus altitudo, magis eſt
proinde (quum mutarí eas cõtingat) caſus & ruina.
Inde tantæ tyrannorũ ꝓditiões, euerſiones, truci
datiões, vt nemo eor̃ fere vnq̃ euaſerit, qui non vel

regno depulsus, vel veneno necatus, vel cruẽta aſſi qua & peſſima morte cæſus vel peremptus ſit. Qui talẽ eorũ vitã optabit? qui ꝑ modici temporis fœlicitate (ſi tamẽ illa fœlicitas appellanda ſit) tam triſti poſtea, tamq; amaro fine ꝓſumat. Horret animꝰ dicere, nam ne credas hiſtantũ mortales ſubiectos malis eſſe, ſenſimus & horũ magnã partem aliquando nos inferi, licet tam valida nobis, & munita ſit ciuitas, tam firma & præpotens, atq; omnibus vndiq; præſidiis circumſepta. Non poſſum ſine dolore meminiſſe illius diei, qua Hercules heros ille fortiſſimus hæc regna penetrauit, perfregit fores, inuaſit Regem, exterruit Reginã, quã & ante ſocii eius rapere adorti erant, abſtraxit cerberũ, vinctũq; & catenatũ magna vi in orbẽ duxit, conceſſit loca omnia, trepidare oẽs vmbras atq; ipſos iudices fecit, me quoq; nõ modicũ leſit, quem erepta cymba contoto hoc meo pcuſſit, impulſumq; grauiter in mediã paludẽ exturbauit, timui equidem tunc deſolatum iri baratrũ totum. Credidi tunc ſupremũ Plutoni finem adueniſſe regni, neq; minus illũ cum cõiuge in pdam duci ad ſuperos q̃ tartareũ canẽ, ſed paulo humanius cum eo actum eſt q̃ opinabar. Nam tan-

dem ſibi ac regno ſuo bene conſultū eſt, neq; tñ ita cōſultū eſt qn triplici cuſtode ſuo qui tā pneceſſarius erat ſpoliaret, q; ſi opinionē meā quæ commūis erat fata coæquaſſent, tūc cernere fuiſſet, vtrū beatior, vel meus, vel Plutonis tanti regis ſtat⁹ eſſet. Ego quidē nihil ambigo, priuatus fuiſſem hac naucula, hoc em̄ habeo tm̄ qd' adimi mihi poſſit, priuatus etiā fuiſſem Rege meo, ſed q̄tq̄t alios voluiſſem reges ꝓcul dubio inueniſſem, q; miniſterio meo indigētes ſeruitiū meū ꝓlibēter ſibi delegiſſent, & fortaſſe hoc lucri feciſſem, q; ꝓ vetuſta & attrita, qualē hanc intueris, nouā mihi & magis ſolidā lembū acquiſiſſem. At Pluto quātas opes, quātos honores, quantū regnū amiſiſſet, quantā in egeſtatē, quantā in calamitatē decidiſſet. Qui neq; par q̄ alicui regnū vti parē ego vt meliorē nauim, neq; parē aliū famulatū, vti parē ego vt meliorē dm̄ ĩueniſſet. Excedo iam modū dicendi, ſed ſi tempus ſineret, narrarem & quibus olim curis vexatus, q̄toq; timore percuſſus ꝓpter bella Gigātū fuit ſumm⁹ Olimpi rector. Cuius narratio maiorē etiā augeret eorum quæ ſupra dixi malor̄ cōfirmationē. PA. Haud op⁹ eſt exemplis mihi. Nā nemo mortalium fuit, q; maiora q̄

ego vnq̃ viderit eorꝝ malorꝝ exẽpla. Quid eñ extitit his tẽporibus Troiano Rege maius? quid opibꝰ ſuis cumulatiꝰ? Quid opibꝰ munitius & pulchriꝰ? & qd demũ exitu tantorꝝ bonorũ triſtius? qd crudeliꝰ? qd flebiliꝰ? Vidit infœlix pater tã arduum & longũ bellũ, tot cruentas mortes natorꝝ ſuorꝝ. Vidit euerſam funditus & incenſam vrbem. Vidit lantem cõiugem, captiuatas nurus & filias? populationẽ tãtaꝝ diuitiaꝝ, ipſe q̃q̃ q̃d vltimũ reſtabat illi, ſenectutis ſuæ ſolatiũ Pyrriẽſe cõfoſſus, & crudeliſſima morte cõſumptus eſt. CH. qs melius mehæc nouit? q cũctos hac ſcapha tranſuexi. A qbꝰ & omnẽ calamitatẽ ſuã ſeriatim pdidici. Notꝰ eſt abũde mihi Priamꝰ, cuiꝰ cognitio acerbo caſu, non potui non dolere. Notus eſt Troilus, noti Hector & Deiphœbus, nota eſt cætera tot filiorum ac nepotũ turba, noti innumerabiles q̃ illo bello perierẽt Troiani pariter & Graiũ duces. Nota eſt infinita q̃ tunc occidit populorꝝ manus. Nullo memini tẽpore lõgiorem interfectorũ multitudinem huc deſcẽdiſſe, q̃ illo quo ita laſſatus fui, vt prę multitudie omnibꝰ tranſuehendi minime hæc cymba ſufficeret, plane quid opus eſt tibi monitore ad aperiendas eorũ mi

ferias quas tu subiectas oculis tuis habuisti, q̃ si prę anguſtia temporis liceret (iam enim video propi⁹ nos applicare ripæ) narrarem & milia aliorũ tyrãnorũ, ex quibus creſceret etiam magis tibi opinio eorũ calamitatꝫ. Nam illud poſſum quod certo ſcio tibi verum confirmare, nullũ fere me vidiſſe vnq̃ tyrannorũ huc deſcendentiũ (deſcendũt porro omnes) qui nõ vel alicui⁹ veneni infectionẽ, vel magnas vlcerũ cicatrices & ſanguinolentę alicui⁹ mortꝫ horrida ſigna p̃ ſe ferret. Ita mirũ eſt videre, tot ac tãtos necatos, cõfoſſos, cruẽtatos, trucidatos. PA. Quis nũc ſe tantis in malis tyrãnũ nunq̃ eſſe optabit? q̃s imperia aſſequi q̃ret quæ iam certius certo cognoſco magis fugienda etiã q̃ Meduſæũ caput. CH. Audiſti quibus apud ſuperos tyrãni malis torquentur, ſed ſi intelligeres, quæ hic apud iferos grauiora etiã illis parant, phorreſceres & longe magis eoꝝ ſortem. PA. Ergo & alia hic tyrãnis parantur CHA. Credis Palinure ſcelera q̃ patrant mortales hic aliqñ impunita eſſe? PA. Hoc mõ animaduertebã. CH. Animaduertẽdũ eſt igit tibi, quodcũq̃ in vita peccatur, paridemũ poſt mortẽ & reſpondente peccatis pœna puniri. Nam vt capias quod dico, ſi tu

Palinure artem tuã nauicularią viuens male exer/cueris, ſi in dñm tuũ mali quicq̃, vel cogitaueris, vel cõmiſeris, ſi inaudiẽs dicto ſuo extiteris, iuenies hic tibi p̃paratas his quæ deliq̃ris ſimiles pœnas. PA. Nihil, pfecto Charon ſcio, qd' male egerim, vt̃ i dominũ meũ peccauerim, niſi ſomnolentã illã dormi/tionẽ meã, qua negligẽti⁹ certe q̃ debebã me geſſi. Nã magno in periculo nauim ſimul & dominũ quẽ vehebat meũ reliqui, niſi vigilantior ipſe & cauti/or melius ſibi cõſuluiſſet, ſed pœnarũ ſatis tum ob hoc craſſum peccatũ meũ etiã in vita recepi. CH. Re cipies etiã in morte. Ibis em̃ quũ e naui te dimiſero ad ſeueros iudices noſtros, q̃ examinãt & cenſent delicta omniũ. Ducent quoq; te in examinationem ſcrutabũturq; crimina tua. Videor vero videre, q̃/li te iudicabunt penę ſubiiciendũ. PA. Quali? CH. Parem peccato tuo tibi pœnã ſtatuent. Nam quum ſomno peccaueris, æterno etiam te ſomno damna/bunt. PA. Dormiã ergo inæternum? CH. Ita puto niſi grauius ſit aliud peccatũ tibi. PA. ſic mites ha/beam iudices, vt nõ ſit graui⁹ aliud mihi. CH. Nul/lam ergo niſi ſomni pœnam patieris. PA. non hęc grauis pœna mihi videt. CH. Neq; aſinis etiã & bo/

bus.at magnis & exellẽti aliqua virtute ꝑdit⁊ vtris grauiſſima exiſtimaꝝ. PA. quas vero dic pœnas ꝓferent tyranni? CH. Audis tot clamãtes & lamentantes voces, tot horrificos plãct⁹, tm̃ ſtridorem ferri, tot tractus catenarũ. PA. Delectabat me adeo ſermocinatio tua, vt his miníe animũ ītenderẽ, ſed qđ audio tã triſte atq; horrẽdũ, qđ' præ horrore pœne aures meę ſubſtinere nõ ꝑñt? CH. Sãt hæc quæ audis tormenta tyrannorũ. Nam quũ illi in vita carcere quẽq; incluſerint, ſpoliauerīt, flagellauerīt, trucidauerint, in ſummũ luctũ, in ſummã egeſtatem, & calamitatẽ deduxerint, dãnati ſunt etiã ab incorruptis iudicib⁹ ad ꝓferendas pares pœnas. Ideo teterrimis quoq; carcerib⁹ incluſi, ſpoliati, flagellati, rotati, cæſi membratim, ac mille atrociſſimis mortibus cruentati, tantos edunt, quantos audis gemit⁹, tm̃ luctũ, tot ac tãtos reboat⁹, clamores atq; eiulat⁹. PA. Dic etiã mihi Charon an his pœnis plectunt, q magni atq; primarii tyrannis aſſiſtunt. CH. prorſus hiſdẽ. Nam ſuaſu & ꝓſilio eorum maxime committunt tyranni ſcelera ſua. PA. An & in vita illi beati? CH. Non ſecus ac tyranni quibus aſſiſtũt, nam hiſdem quoq; malis ſubiecti ſunt, eadẽ em̃ ſũt in eos

populorũ odia, maiora etiã inter se, eedẽ curæ, eadẽ pericula, & quod miserabili⁹ est, deiiciuntur sæpe a tyrannis suis, & vel carcere, vel morte aliqñ pessima afficiuntur. PA. Tanta est ergo tãq; generalis omnium calamitas. Vllam vero prorsus esse putas hoim sortem quæ beata duci possit? CH. Immo beatos aliquos non nego fuisse mortales, sed praros tñ. PA. Quos perraros? CH. Qui amore virtutis & litterarũ, cõtempserũt cætera mũdi bona. Qui se innocuos, puros, castos, integros, incorruptos, cõ seruantes, extulerũt animũ altius ad gustandã diuinã excellẽtiã, hũana quasi sordida & abiecta relinquẽtes. Nam virt⁹ p se tam dulcis, tamq; iocũda res est, vt ĩcredibiles amatorib⁹ suis afferat voluptates Tã nobilis & p̃stans est eius possessio, vt sũma q̃dã vbertate ditet possessores suos. Quã qui vere est assequut⁹ nihil p̃ter litterarũ studia dulce, nihil p̃ter dei cognitionẽ habet amabile, quæ tm̃ p̃dulcia sibi bona, stabilia, ppetua, incorrupta p̃eligit, custodit, amplectit. Reliqua vero mundi sup̃mo tandẽ gustu amara, infirma, momẽtanea, corruptibilia, fuco mẽdatiora, hilo ianiora, hilla ieiuniora, papis volantibus leuiora fugit, cõtẽnit, abiicit, ꝓculcat, cõtẽtusq;

ſeipō ac hōeſtiſſimis ſuauiſſimiſq; ſtudijs ſuis, totū nihili mūdū ducit, ruētē etiā nō formidat. In his recreat, refocillat, lætā & iocūdā agit vitā, ridet tātas hoim tāq; ſtultas & vltro ſibi queſitas anxietates, tot ineptias, tot caſſos labores, tot inanes curas, nemini nocet, nemini moleſtꝰ eſt. Laudant eū oīes, p̄dicant, admirant, beniuolētia cōplectunt, fauore p̄ſequunt, q̄ vere hic beatꝰ eſt q; ꝓſcientiæ ſuæ innocētia & integritate fruit. Quod primū eſt & dulcius omnibus, bonus, ſecuruſq; ſui nullo timore angit, nulla anguſtia torq̄tur, nō timet largas (q̄bꝰ caret) q̄ſq; nihil facit diuitias ſibi a potētioribꝰ eripi. Non timet a q̄cūq; ſe ledi, q; nec quēq; ſe leſiſſe certo intelligat, q̄; vere hic fœlix ē q; tot tātiſq; ſemotꝰ curis & periculis, tātaq; vacuꝰ p̄turbationū, ſibi ſemp̄ aliſq; iocūdus, lætet ſemper & oīibus q̄tquot ſunt mundi honeſtis, & his etiā quę cælibū cōmunes ſunt perfruat voluptatibꝰ, qui hūanioribus ſanctioribuſq; deditus ſtudiis, cōtēnat oīa, cōtēnenſq; oīa poſſideat. Nā is poſſidere oīa videt, non qui oīibus abūdet, ſed cui nihil deficiat. Porro, illi nihil deficit qui nihil ꝓcupiſcit. Concupiſcens autem nihil, cōtēnit oia. Cōtemnēſq; ita id aſſeq̄tur quod deſyderat.

Desyderio vero suo frui ea demũ vera & sola bẽtitudo, beatorumq; omniũ plenitudo est. PA. Hi ergo quũ nihil mali egerint, pœnaq; etiã nihil patiuntur. CH. Nihil prorsus, immo ꝓpter trãsactã bñ vitam meritũ magnũ assequunt. PA. ꝙd? CH. Vel cœli fiunt incolæ, cõmũicãtq; æternũ illis cœlestib⁹ bõis. Vel si huc descẽdũt, mittunt ī elisiũ, q̃ loc⁹ est q̃tis ac delitiaq;, vbi sedes fortũatæ, cãpi apti, læti, oĩm oñino pœnaq; expertes. PA. O si mihi ad mortales redire aliqñ ꝓtingeret, inclamarẽ q̃ magna possem voce, admonerẽ ꝓ suo quẽq; officio & dignitate, ac cusarẽ tantã laboq; frustrationẽ, tantã curarũ vanitatem, tot corruptas opiniones, ꝓuersaq; iuditia, & q̃ maxime increparẽ, qui, vel magistratu quopiam magno, vel imperio cæteros antecedũt, ostenderẽ tanta quæ antea ignorabã, sed te docente tũc intelligo mala eorum grauissima, dictu horribilia, reuocarẽ omnes a vitiis, ab inferẽdis iniuriis ad meliorem victũ, a supflua agendarũ rerũ cura, intenderẽ desyderiũ virtutis, laudarem innocentiã, ꝓdicarẽ frugalitatem, exhortarer cũctos ab bene, grauiter, castigateq; viuendũ, ad se cognoscendũ, ad contemnendũ tot caduca & somni cuiusdam, vel vmbræ

magis ſimilia mundi bona, inuitarẽ ad honeſtas ar
tes, ad ingenuas exercitationes, ad ſtudia litterarũ
ad ſpem, ac cõtemplationẽ diuiæ bonitatis. CH. Et
recte ſane, ſed vides & ripam attigiſſe, egredere iã.
PA. Et ſam egreſſus ſum. Ad iudices eo, placidam
opto tibi ſemp nauigationẽ, ſalue o Charõ & vale.
Ch. Et ego ad reliquas vmbras redeo, placidos op
to tibi ſemper iudices, ſalue o Palinure & Vale.

LVCIANI HERCVLES LOCVTORES DIOGENES HERCVLES DIOGENES.

Vnquid Hercules ipſe eſt, haud quiſq̃
n me Hercule alius arc⁹, claua, pellis leo
nina, magnitudo ipſa, tot⁹ denicq; Her
cules eſt, igit̃ e vita deceſſit, q̃ Iouis fuerat fili⁹? dic
quæſo o præclariſſime mortuus ne es? Ego enim
quum terræ ſupeſſem tibi haud ſecus q̃ deo ſacrifi
caui. HER. Recte qppe ſacrificaſti. Hercules em̃ ip
ſe in cœlo vna cum diis immortalibus cõſiſtit. Ebẽ
apud ſe habẽs crurib⁹ formoſiſſimã. Ego vero qui
te alloq̃r ſua ſum vmbra. DI. Quid nam dicis ama
bo vmbra ipſius dei? HER. Fieri em̃ poteſt altera
enim ex parte deũ eſſe. Altera vita deceſſiſſe. DIO.
Vtiq;. HER. Ille enim nequaq̃ mortu⁹ eſt. Sed ego

dumtaxat,qui ſui ſum imago. DIO. Perpẽde nunc poptime te ipſum p ſua virili parte Plutoni tradidiſſe.HER.Sic res ſe habet. DI. Quo pacto igitur callidiſſimus quum ſit Aeacus.te eum nequaq̃ eſſe nõ nouit. Sed admiſit tanq̃ ſubinductum Herculẽ? HER.Quoniã ſibi ſum perq̃ ſimilis.DIO. Vera autumas,nam ita perſimilis,vt ille ipſe ſis.Caueas igitur ne contra ſit,tu quidẽ Hercules exiſtas. Imago vero apud deos immortales Eben in vxorem dux erit.HER. Audax nimiũ es atq̃ loquax, & niſi ab argutiis quas in me ituliſti deſinas,ſenties q̃primũ qualis dei imago ſim,arcus enim nudus eſt atq̃ paratus.DIO.Cur autem de cætero te timeam,quum ſemel mortuus ſis.Sed per tuum Herculẽ dic quæſo, dum ille viuebat,eras ne vna ſecum,& tũc imago exiſtens, aut vnus quidem eratis in vita,poſtea quã e vita deceſſiſtis ſepraati,ille quidẽ ad deos immortales aduolauit,tuvero vmbra vt dignũ videt, ad inferos apueniſti? HER.Et ſi fas eq̃dẽ foret neq̃quaq̃ reſpõderi viro ſophiſtice pcunctanti attamẽ aures quoq̃ ad hoc porrigas. Quicqd em̃ Amphitriõis in Hercule erat,id ip̃m morte affectũ eſt, q̃d nempe,ego ſum vt dixi totũ,quod aũt Ioui attine/

ret est cũ diis immortalib⁹ ꝓstitutũ. DIO. Perspi-
cue nũc intelligo. Autumas em̃ eadem vice Alcme-
nam duos peperisse Hercules, vnũ quidẽ ex Amphi
trione, alterũ vero ex summo Ioue, ex quo factum
est, vt gemini vni⁹ matris vtero lateretis. HER. Ne
quaq̃ o insane idem ꝓfecto ipsi eram⁹ ambo. DIO.
Neq; adhuc ad intelligendũ id facile est, duos Her-
cules in vnũ esse cõpositos, nisi qs diceret vos tanq̃
hypocẽtauꝝ in vnũ fuisse copulatos, hominẽ vide
licet atq; deũ. HER. Nõne sic tibi homines compo-
ni videt animo & corpore? vnde quid ꝓhibet ani-
mũ quidem ipsum ex summo Ioue natũ adesse cœ-
lo, me vero mortalẽ ad iferos aduenisse? DIO. vtiq;
eleganter hæc differuisti, si corpus hac tempestate
esses, sed incorporea es imago, itaq; periculũ est, te
triplicẽ iã fecisse Herculẽ. HER. Quo nã mõ tripli-
cẽ? DIO. Hoc qdẽ mõ, nam si vn⁹ in cœlo existit, tu
vero apd̃ nos imago. Corpus aũt apud tumulũ iã i
puluerẽ versum, hęc tria iam cõfecta sunt. Animad-
uertas igitur velim quem tertium corpori esse in-
telligas patrem. HER. Audax es atq; sophista, sed
qd nomẽ tibi est, q huc aduenisti? DIO. Diogenis
Sinopæ imago, ipe aũt ꝓ ipm Iouẽ minime cum diis

me immortalibus, sed cũ mortuorũ optimis cõsti-
tui, Homerũ atq; huiusce modi fabulas deridens.

LVCIANI VIRTVS DEA LOCVTORES VIRTVS MERCVRIVS. MER.

Irt⁹ dea p epistolas orauit mõ, vt ad se
v irem. Eo percõtes qdnã me velit, illico
ad Iouem redibo. VIR. Salue Mercuri
ago tibi gratias, quandoquidẽ tua in me pietas, atq; benignitas efficit, vt non penitus despecta ab omni cætu deorũ sim. MER. Expecto qd narres, tu mõ p breues narrationes facito, nam edixit, vt cõfestim ad se redirem Iuppiter. VIR. Etiã ne tecũ nobis nõ licebit nostras erumnas exponere? Quos igit̃ habeo vltores iniuriarũ, si nõ modo apud ipsum maximũ Iouẽ, verũ & apud te, quẽ semper in fratris locum habui, colui, obseruaui, cõdolendi facultas negat̃. O me miserã ad quos cõfugiã? Vnde auxliũ petam? Equidẽ cũ ita despiciar malo esse truncum alicuẽ q̃ deã. MER. Tãdem effare, dum p̃beo operã. VIR. Vidẽ q̃ sim nuda & fœda? Hoc, ita vt sim, efficit fortunæ deæ impietas atq; iniuria. Aderam sane ornata apud elisios campos inter veteres illos amicos. Platonẽ. s. Socratẽ, Diosthenẽ, Ciceronẽ,

Archimenidē, Policletē, Praxitelē, & eiusmodi viros doctos qui me, dū vitā agebāt, piissime atq; religiosissime coluere. Interea loci, cū iam nō pauci salutatum ad nos aduolassent e vestigio fortūa dea insolens, audax, temulenta, ꝓcax, maxima armatorū turba ꝓsepta atq; stipata, ꝓperās ad nos iactabūda. En inq; plebeia, tu ne maioribꝰ diis aduētātibꝰ, nō vltro cedis? dolui iniuriam nobis immeritis eo pacto fieri. Ac nonnihil ira cōcitata inq̄, neq; tu maxima dea his verbis me plebeiā efficies, neq; si maioribus cedendū est, tibi turpiter cedendū censeo. Illa vero illico in cōuitiū sese effert aduersum me. Prætereo hic quas contumelias in me primū, dū hæc inter nos gerunt, effuderit. iccirco Plato Philosophꝰ cœpit contra nonnulla de deorū officiis disputare, illa excandescēs, apagete hinc verbose inquit. Non em̄ decet seruos deorū causam suscipere, ceperat & Cicero orator plura valde suadere, at ex turba armatorū erupit. M. Antonius præpotens latera illa sua digladiatoria ostendens, grauissimūq; pugnū in os Ciceronis iniecit, hinc cæteri mei amici perculsi metu, fuga sibi propere cōsuluere. neq; em̄ Polycletes periculo, aut Phidias scalpro, aut Archīenides

Oroſcopo, aut cæteri inermes aduerſus audaciſſimos armatos, eoſq; prædis atq; homicidiis ſuetos bello ad ſeſe tuendos valebant. ergo me infœliciſſimā ab ipſis diis oīibus, qui tum aderāt, atq; hominibus deſertam pugnis ac calcibus totā cōfregere, veſtes meas diripuere, in lutū pſtratā reliquere, demū abiere ouantes. Ego vero ita confecta cū primū licuit conſcendi huc, vt I.O.M. his de reb⁹ facerem certiorē, iam quidē mihi, vt intromittar expectāti menſis elapſus eſt. dūq; id vt impetrē oīes deos exeuntes atq; redeūtes p̄cor, nouas ſemp aliquas excuſationes audio. Aut enim deos aiūt vacare, vt in tēpore cucurbitæ floreſcant. Aut curare, vt papilionibus alæ ppulchræ pictæ adſint. Quid igit? ne vero aliquid ſemp habebunt negotij? quo nos excluſas teneant ac floccipendāt? Tum etiā & villicus ſuſcepit curam dudū ne cucurbitæ ſiti pereant. Nos tū neq; diis, neq; homībus cordi ſum⁹. Has ob res te iterū atq; iterū p̄cor obteſtorq; Mercuri, q̄ ſemper apud deos ipos interp̄s extitiſti, & vt cauſam hanc meā iuſtiſſimā, atq; pijſſimā ſuſcipias, ad te cōfugio te ſupplex oro. in te omnis mea ſita eſt ſpes, atq; expectatio. Da quæſo operā, ne, dū a vobis excludor,

ipſis quoq; mortalib⁹ ſim ludibrio. Nam erit q̄dē dedec⁹ deorū ordini, vbi homūculi me tam & ſi infirmā deā floccipendāt. MER. Audiui, doleo, verū pro vetere nr̄a amicitia vnū admoneo, durā nimis atq; difficilē cauſam te aduerſus fortunā ſuſcepiſſe Nam & Iuppiter ipſe, vt cæteros omittā deos, cū ſe ob accepta beneficia nimiū fortunæ debere ſentiat, illius vires atq; potentiā vereť. Ea em̄ ad cœlū diis aſcenſum p̄ſtitit, atq; vbi velit, valens ſua armator̄ manu eiiciet. Qua de re ſi ſapis inter plebeios deos ignota, quoad fortunæ odium extinctū ſit, latebis. VIR. Aeternum latitandum eſt, ego & nuda, & deſpecta abeo.

Preſſi ſunt venuſtioribus typis ꝯ Luciani Dialogi Lipſiæ in ędibus Melchioris Lottheri. Anno. M.D.xviij

Ant. Gr. Vet. 216. p. 727.